

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА
АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Матеріали ІХ науково-практичної інтернет-конференції

**«Актуальні питання та проблематика у
технологіях вирощування продукції
рослинництва»**

27 листопада 2020 року

Полтава

УДК 631.5

А-43

**Матеріали IX науково-практичної інтернет–конференції
«Актуальні питання та проблематика у технологіях вирощування
продукції рослинництва» / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін.
Полтавська державна аграрна академія, 2020. 205 с.**

У збірнику тез висвітлено результати наукових досліджень, проведених науковцями Полтавської державної аграрної академії та інших навчальних і наукових закладів Міністерства освіти і науки України, науково-дослідних установ НААН

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

В.В. Гангур - доктор с. – г. наук (відповідальний редактор);

О. А. Антонець - кандидат с. – г. наук (заступник відповідального редактора);

О. С. Пипко - кандидат с. – г. наук ;

С. В. Філоненко - кандидат с. – г. наук .

Рекомендовано до друку вченою радою факультету агротехнологій та екології ПДАА, протокол № 4 від 23 листопада 2020 року

ЗМІСТ

Алейнік Л.М., Ткаченко Т.М., Дикань О.О. Структурні показники врожайності сочевиці залежно від технологічних заходів в умовах Лівобережного Лісостепу.....	6
Антонець О.А., Антонець М.О., Ворвихвіст М.С. Вплив способу обробітку ґрунту на урожайність насіння ріпаку озимого	8
Антонець О.А., Маренич М.М., Бушанський В.О. Вплив агротехнічних заходів на урожайність гібриду кукурудзи	11
Баган А.В., Левченко І.С. Формування продуктивності помідора їстівного залежно від сортових властивостей	14
Баган А.В., Сіняговська О.В. Формування урожайності і якості зерна жита озимого залежно від сорту	16
Баган А.В., Шевченко Є.О. Вплив сорту на продуктивність гороху посівного	19
Бараболя О. В., Речкелюк Т. С. Вплив азотних добрив на урожайність та якість сої	23
Бараболя О.В., Михайлюк М.В. Картопля – другий хліб	27
Бараболя О.В., Рожковський Ю.Г. Особливості способів зберігання зерна за різною вологістю	30
Барат Ю.М., Собко Д.В. Продуктивність сортів суніці залежно від утримання ґрунту	33
Біленко О.П., Омелян О.О. Вплив обробітку ґрунту на забур'яненість посівів соняшнику	37
Білявська Л. Г., Білявський Ю. В., Сокоренко Ю. А. Насіннева продуктивність гібридів кукурудзи різних груп стиглості в умовах	

недостатнього зволоження	39
Богатирь В.П., Біленко О.П. Строки сівби і урожайність гібридів соняшнику	41
Гангур В. В., Заплаткіна А. С. Вплив передпосівного обробітку грунту на агрофізичні показники за вирощування сої	44
Гангур В. В., Космінський О.О., Клімов С. С. Формування продуктивності гібридів соняшнику різних груп стиглості залежно від строків сівби	47
Гангур В. В., Савлюк А. К. Формування продуктивності гібридів соняшнику різних груп стиглості залежно від густоти стояння рослин	50
Гангур В.В., Гангур М.В., Орлеан О. А. Формування продук- тивності ячменю ярого залежно від способів та глибини основного обробітку ґрунту	52
Гаркавенко Я. В. Ефективність застосування мікродобрих для передпосівної обробки насіння сої	56
Григоренко А.В., Біленко О.П. Навіщо нам та кукурудза?	59
Грищенко М.І., Біленко О.П. Строк сівби і тривалість вегетацій- ного періоду проса	62
Деркач Т. С. Урожайність гібридів кукурудзи залежно від норми висіву	65
Єремко Л.С., Береговенко В.В. Ефективність застосування мікро- біологічних препаратів та мікродобрива у підвищенні насінневої продуктивності сортів ячменю ярого	68
Єремко Л.С., Бирик І.М. Агротехнологічні прийоми підвищення продуктивності кукурудзи	71
Єремко Л.С., Брідня Є.О. Вплив забезпеченості рослин елементами мінерального живлення на урожайність насіння ячменю ярого	74
Єремко Л.С., Дрок К.В. Вплив мікродобрих та мікробіологічного препарату на формування продуктивності гібридів кукурудзи різних	

груп стиглості	76
Єремко Л.С., Кухтин Н.С. Особливості формування насінневої продуктивності ячменю ярого за покращання поживного режиму рослин	80
Жемела Г.П., Бараболя О.В., Косенко В.Ю. Особливості зберігання зерна кукурудзи	83
Запорожець О.С. Пшениця яра та перспективи її використання	87
Кателевський В.М., Філіпась Л.П., Біленко О., П. Продуктивність міскантусу гігантського в залежності від підживлення комплексним мікродобривом Квантум Голд	89
Колосович М.П., Шевченко Т.Л. Різноманіття інтродукованих видів родини Fabaceae в дослідній станції лікарських рослин ІАП НААН	92
Куценко О. О., Корабніченко О. В., Куценко Н. І. Перспективи поширення нового сорту лопуха справжнього еталон	95
Куцик Т.П., Федько Л.А., Глущенко Л.А. До питання розроблення технології та регламенту збереження якості лікарської рослинної сировини при зберіганні	99
Лень О.І., Тоцький В.М., Снігир В.П. Урожайність пшениці озимої залежно від технологічних заходів в умовах Лівобережного Лісостепу	103
Марініч Л. Г., Молодчин В. П. Вплив сортових особливостей колекційних зразків стоколосу безостого на формування кількості генеративних пагонів	105
Марініч Л. Г., Черненко В.С. Оцінка перспективного селекційного матеріалу горошку посівного (озимого) за основними господарсько-цінними ознаками	108
Міщенко О.В., Бойко Д.М. Вплив систем удобрення на урожайність пшениці озимої	112

Панихідіна Р.В. Вплив строків сівби буряків столових на урожайність коренеплодів та насіннєву продуктивність	114
Сокирко М. П., Марініч Л. Г., Кавалір Л. В., Бохан З. М. Особливості вирощування люцерни на насіння	117
Соловійов Д. С. Ефективність застосування позакореневого підживлення буряків цукрових	120
Солод І.С. Ефективність застосування післясходових гербіцидів у посівах кукурудзи на зерно	123
Філоненко С.В., Антонєць О.А., Філоненко В.С., Кухаренко Д.Г. Оптимізація площі живлення рослин буряків цукрових сучасних гібридів	127
Філоненко С.В., Антонєць О.А., Філоненко В.С., Сухозад О.В. Ефективність та доцільність різних способів основного обробітку ґрунту за вирощування буряків цукрових	132
Філоненко С.В., Дзюба К. Р. Особливості формування насіннєвого продуктивного потенціалу висадків цукрових буряків за підживлення їх мінеральними добривами	139
Філоненко С.В., Кочерга А.А., Райда В.В., Гудименко Ж.В. Ефективність різних попередників буряків цукрових у короткоротаційних сівозмінах	142
Філоненко С.В., Ляшенко М.Г. Якість бурякового насіння та продуктивність висадків за різних систем хімічного захисту їх від бур'янів	148
Філоненко С.В., Пипко О.С., Коваль О.В. Сучасні гібриди буряків цукрових: продуктивний потенціал та економічна доцільність вирощування	152
Філоненко С.В., Полянський В.В., Боровик І.В. Аналіз продуктивності та технологічних якостей коренеплодів буряків цукрових за позакореневого внесення регуляторів росту	156
Філоненко С.В., Попов О.О., Бугай В.І. Вплив позакореневих	

підживлень мікродобривами на зернову продуктивність кукурудзи ...	161
Шакалій С.М., Змага В.В. Вплив агроекологічних умов вирощування на продуктивність та якість жита озимого	165
Шакалій С.М., Нечипоренко В.В. Вплив попередників на урожайність та якість зерна пшениці озимої твердої	170
Шевченко Т.Л. Інтродукція <i>Tribulus Terrestris</i> L. в умовах дослідної станції лікарських рослин ІАП НААН	173
Шолох А.В. Вибір попередника – один із елементів сортової технології вирощування пшениці озимої	177
Антонець О.А., Береза Є.А. Вплив агротехнічних заходів на урожайність зеленої маси вико-вівсяної суміші	179
Кошіль Е.А. Урожайність пшениці ярої залежно від попередників ..	181
Міленко О.Г., Юрко А.О. Вплив строків сівби на продуктивність пшениці ярої	184
Детюк О.М. Урожайність сортів проса залежно від норми висіву насіння	187
Калініченко В.М., Заїка Р.М. Вплив мінеральних добрив на урожайність сортів ячменю ярого	190
Коба К.В. Реалізація потенціалу гібридів кукурудзи в залежності від строку сівби	193
Ондер Ю. В. Урожайність соняшнику залежно від застосування ґрунтових гербіцидів	196
Тютюнник В.С. Урожайність ячменю ярого залежно від строків сівби	200
Опара М.М. Особливість використання попередників у технології вирощування озимої пшениці	202

КАРТОПЛЯ – ДРУГИЙ ХЛІБ

Бараболя О.В., кандидат с.-г. наук, доцент **Михайлюк М.В.**,
здобувач СВО Магістр за спеціальністю 201 – Агрономія

Полтавська державна аграрна академія

Картопля є однією з актуальних культур сучасного сільського господарства [4]. Як продовольча культура вона є високопоживним, смачним та незамінним продуктом харчування і задовольняє широкі потреби населення. У бульбах картоплі міститься 26% сухих речовин, з яких 80-85% припадає на крохмаль і близько 9% - на білки. Варто зазначити, що білки картоплі за властивостями еквівалентні білкам молока, яєць та яловичини. Картопля є також важливою технічною і кормовою культурою, з бульб якої виробляють крохмаль, етиловий спирт, сировину з якої виготовляють вітаміни, молочну кислоту, оцет тощо[6].

Важливим фактором підвищення врожайності картоплі є застосування в картоплярстві елементів біологічного землеробства [2]. Вирішити проблему підвищення продуктивності картоплі можна за внесення добрив та пестицидів, а й застосування біостимуляторів росту рослин[1].

Важливо не тільки виростити гарний та якісний врожай картоплі, а й грамотно та правильно його зберегти.

Тому зберігання картоплі – ключовий момент вирощування картоплі.

При правильних умовах зберігання цим свіжим овочем можна насолоджуватись і в весняний період. Способи зберігання картоплі залежать від масштабів виробництва.

Перш ніж закладати картоплю на зберігання її ретельно перебрати та пересортувати. Потрібно не допустити потрапляння в загальну масу бульб пошкоджених хворобами та шкідниками, порізаний та битий. Також перед закладкою картоплю необхідно просушити на відкритому повітрі протягом декількох годин. Це сприяє зміцненню шкірки, підвищує стійкість картоплі до механічних пошкоджень, гальмує розвиток збудників хвороб[2].

Сорти картоплі як вітчизняної, так і закордонної селекції за тривалістю періоду спокою розділяють на три групи. Зокрема, до першої

групи відносять сорти з тривалим періодом спокою 270–300 днів, другої і третьої відповідно 140–160 і 85–100 днів.

Перш за все, потрібно зазначити, що для тривалого зберігання залишають сорти картоплі середнього і пізнього строків досягання, тому що бульби картоплі ранньостиглих сортів зазвичай починають проростати вже в жовтні-листопаді, а значить, для зимових продовольчих потреб вони не годяться[3].

Успішне зберігання будь-якої картоплі протягом тривалої зимівлі можливо тільки при наявності здорового врожаю бульб. Збереження картоплі залежить і від її якості. Тому перед закладанням на зберігання картоплю слід просушити, відсортувати, видалити всі дрібні бульби, хворі, загниваючі, підморожені, з великими механічними пошкодженнями. Необхідно видалити і залишки землі з бульб картоплі, та інші сторонні домішки[4].

Для зберігання врожаю зазвичай використовують погребі, підвали та складські приміщення з активною вентиляцією та відповідним зволоженням.

Де б не зберігалась картопля, сховище потрібно підготувати також. Його завчасно очищають від залишків різного сміття і обробляють розчином хлорного вапна. Ці заходи необхідні для знищення збудників захворювань цієї культури, які потрапили до приміщення з урожаєм попередніх років (патогени дуже живучі і здатні зберігатися кілька років у стані спокою)[5].

Лежкість бульб залежить від комплексу біологічних особливостей і в першу чергу від фізіологічного спокою, який відразу настає після збирання врожаю. При цьому знижується обмін речовин в клітинах тканини та формується адаптація до навколишнього середовища[7]. Тривалість періоду спокою залежить від групи скоростиглості сортів, які розділяються на ультраранні, середньоранні, середньостиглі, середньопізні і пізні. Зокрема, ранні і середньоранні сорти мають значно менший період спокою, ніж середньостиглі і пізні[6].

Внаслідок проведення наших досліджень встановлено, що в період спокою настає активізація ферментативного синтезу за рахунок збільшення накопичення цукрів та, відповідно, зменшення вмісту крохмалю. Одночасно у бульбах картоплі проходять біосинтез

аскорбінової кислоти та фізіологобіохімічні процеси дихання, в основі яких лежить окислювальний розклад цукрів[9].

Доведено, що найважливішими чинниками, які впливають на тривалість спокою, є температурний режим і відносна вологість повітря, які здатні суттєво змінювати фізіолого-біохімічний баланс бульб, зокрема, вміст цукру, аскорбінової кислоти та інших компонентів, які впливають на процеси спокою бульб. Нами доведено, що при температурі 0°C бульби дихають у 2,5 раза активніше, ніж при температурі 4–6 °C, а підвищення температури до 8–10 °C призводить до збільшення інтенсивності дихання до 50 %[9].

Нами підтверджено, що інтенсивність дихання бульб залежить від фізіологічного стану картоплі, наявності зовнішніх і внутрішніх механічних пошкоджень та ураження їх хворобами грибного, бактеріального і нематодного походження. Чим більший діаметр і глибина ран, тим вища інтенсивність дихання і, відповідно, погіршення лежкості картоплин та смакових якостей[8].

На результативність зберігання бульб суттєво впливає суберинізація (відновлення перидерми або шкірки після травмування), що залежить від наявності коркової речовини – суберину. Нами доведено, що процес суберинізації активно проходить при температурі 20–25 °C, вологості повітря 90–95 % та посиленому повітряному обміні у міжбульбовому просторі. Зазначені вище параметри у картоплярстві називають «лікувальним періодом»[7].

Основною причиною зниження результативності зберігання насінневої і провальної картоплі є ураження бульб грибними і бактеріальними хворобами. До їх числа відносять наступні: фітофтороз, фомозна, суха фузаріозна, мокра бактеріальна та кільцева гнилі картоплі[5].

Гарантувати успішне зберігання картоплі в складському приміщенні можна завдяки наступним діям:

- складське приміщення прибрати та дезінфікувати;
- картопляні запаси потрібно завжди зберігати здоровими;
- головне якість, а не швидкість збирання;
- гнучке управління кліматом при зберіганні картоплі в складському приміщенні.

Всі ці комплекси дій дадуть позитивні результати та як найменший процент розвитку хвороб картоплі [9].

ЛІТЕРАТУРА

1. Білітюк А. П. Біостимулятори і врожайність. Захист рослин. 2000. №11. С. 11-12.
2. Грицаєнко З.М., Пономаренко С.П., Карпенко В.П., Леонтюк І.Б. Біологічно активні речовини в рослинництві. К.: ЗАТ «Нічлава», 2008. 352 с.
3. Власенко Н.Ю. Удобрение картофеля. М.: Агропромиздат, 1987. 261 с.
4. Вітенко В.А., Куценко В.С., Власенко М.Ю. та ін. Картопля. 2-ге вид. перероблене і доповнене. К.: Урожай, 1990. 225 с.
5. Нижник Т.П. Підвищення посухостійкості сортів картоплі синтетичними аналогами фітогормонів з пролонгованою дією. Вчимося господарювати : мат. наук.-практ. семінару молодих вчених та спеціалістів, Київ – Чабани, 2223 листоп. 1999 р. К.: Нора-Прінт, 1999. С. 158-159.
6. Брошак І.С., Ковальчук І.М., Мельник І.О. та ін. Рекомендації по застосуванню біостимулятора росту і розвитку рослин Вермистим на посівах картоплі. Тернопіль, 2002. С. 1-8. 135
7. М.М. Кулаєць, М.Ф. Бабієнко, В.А. Скрипніченко, В.О. Пабот. Тенденції розвитку картоплярства у формуванні продовольчих ресурсів України. Вісник аграрної науки. 2013. травень. С. 69-73.
8. Кучко А.А. Фізіологія та біохімія картоплі. К.: Довіра, 1998. 335 с.
9. Бараболя О.В., Ляшенко Є.С. Особливості вирощування та зберігання картоплі. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції 29 квітня 2018 року. Полтава 2018. С. 133-136